

BARCELONA

6. FENT FRONT A L'OFENSIVA

L'ASSOCIACIÓ
DRETS SEXUALS
I REPRODUCTIUS

BARCELONA

Estás Preciosa
Cuando luchas por
tus DERECHOS
Vivas nos Queremos

Manifestació per l'avortament lliure durant el Fòrum Social Català el 2008

Font: Arxiu Ca la dona

CAMPANYA PEL DRET AL PROPÍ COS

Pel dret a decidir: maternitat lliure i desitjada

El moviment feminista a la vegueria de Barcelona en aquest període va viure transformacions importants, sobretot, en l'àmbit dels drets sexuals i reproductius, la lluita per la igualtat de gènere i els drets del col·lectiu LGTBIQ+.

Una de les lluites més significatives del moviment feminista a la vegueria de Barcelona durant aquests anys, com hem anat veient, va ser la **defensa del dret a l'avortament lliure i gratuït**. Malgrat que la llei de 1985 havia despenalitzat parcialment l'avortament en tres supòsits, les clíniques que oferien aquest servei continuaven operant sota l'ombra de l'estigmatització i la constant amenaça de persecució, fet que provoca que l'avortament, tot i realitzar-se d'una forma segura i confidencial, continués sent un servei invisibilitzat, estigmatitzat socialment i que les dones havien d'as-

sumir econòmicament.

Les clíniques acreditades, que van néixer al llarg dels anys 80, sempre van estar sota sospita i amenaça d'atac dels grups antielecció. Durant els anys 2000, es va produir una **cadena de detencions, judicis i condemnes** a dones i a professionals que practiquen avortaments de manera generalitzada a tot l'estat. En resposta, els grups feministes de cada ciutat encapçalen campanyes contra els judicis i els atacs continuats a les clíniques d'avortament, reivindicant una llei d'avortament "**lliure i gratuït**".

A la vegueria de Barcelona es reactiva la **campanya per l'avortament lliure i gratuït-dret al propi cos** davant l'ofensiva ultracatólica contra les clíniques d'avortament, iniciada l'any 2007 per una denúncia del grup E-cristians, que va portar al tancament de les clíniques Ginemedex, Emecé i CBMedical a Barcelona i la detenció de cinc persones, entre elles el director, Carlos Morín, acusades de practicar avortaments il·legals. Aquest cas finalment va resultar absolt l'any 2013. També, es fan escorcolls a altres clíniques com n'és l'exem-

Imma Clarà

És un dret que tenim com a éssers humans, com un altre dret, el dret a la vida, el dret a fer el que vulguis, i ja està. (...) Vull dir, els drets es defensen. Per desgràcia, s'han de defensar.”

ple de la clínica BarnaMedic i es fiscalitzen milers de dones que havien avortat, després de revisar els arxius confidencials d'aquestes clíniques.

Aquestes detencions i persecucions són un atac contra el dret a l'avortament de les dones, fet que reactiva la **mobilització dels grups feministes i les organitzacions pro-drets** i s'inicien tot un seguit de campanyes i accions a favor dels drets sexuals i reproductius, campanyes d'autoinculpació a través del lema *“jo també he avortat”* per acompanyar a les dones fiscalitzades i manifestacions i concentracions que van tenir un impacte clau en l'avenç per la consecució d'aquest dret. Va ser una tònica important d'aquests anys perquè les dones de la vegueria de Barcelona que lideraven, en aquell moment, la defensa pels drets sexuals i reproductius tenien clar que: *“És un dret que tenim com a éssers humans, com un altre dret, el dret a la vida, el dret a fer el que vulguis, i ja està.(...) Vull dir, els drets es defensen. Per desgràcia, s'han de defensar.”*¹

La legislació del 85 va funcionar durant més de 30 anys però en aquell moment va mostrar

totes les seves esquerdes i va col·lapsar. La demanda històrica del feminisme, “l'avortament lliure i gratuït”, no era real i així ho demostraven les dones i professionals judicialitzades. Els processos d'autoinculpació en el cas de les dones i d'haver acompanyat a fer-ho en el cas dels homes, van ser els mateixos que trenta anys enrere, era moment d'un altre canvi.

En l'àmbit de l'agenda pública sanitària, com s'ha vist anteriorment, hi ha un procés d'institucionalització dels centres de Planning i una tendència d'anar assumint, progressivament, reivindicacions dels drets sexuals i reproductius de les organitzacions feministes dins del sistema sanitari català.

El moviment feminista a Catalunya va aconseguir una fita rellevant pel que fa a **l'accés a l'an-**

¹ Entrevista a l'Imma Clarà.

sanitari integral d'utilització pública de Catalunya (SISCAT). Aquest programa es va actualitzar el 2009 amb la instrucció 03/2009, que va permetre la dispensació d'aquest tractament sense necessitat de recepta mèdica en les farmàcies.

Aquesta mesura va ser pionera a tot l'Estat i va representar un gran avenç en la protecció dels drets reproductius de les dones, ja que l'accés a l'anticoncepció d'urgència es va democratitzar, eliminant barreres econòmiques i burocràtiques que anteriorment limitaven aquest dret. Aquest avenç, impulsat per les reivindicacions feministes, va ser un exemple de com el moviment va aconseguir introduir les seves demandes en l'agenda pública i transformar les polítiques sanitàries a Catalunya.

També, l'any 2009 l'Associació de Planificació Familiar de Catalunya i Balears impulsa la creació de l'**Intergrup dels Drets Sexuals i Reproductius al Parlament de Catalunya**. Aquest intergrup va ser clau per assegurar que les demandes feministes i els drets sexuals i reproductius entressin en l'agenda política de manera formal, facilitant

l'anticoncepció d'urgència. L'any 2004, el Servei Català de la Salut va començar a facilitar la píndola del dia després de manera gratuïta en el sistema públic de salut, un avenç important per garantir el dret de les dones a decidir sobre els seus cossos i prevenir embarassos no desitjats.

L'any següent, el 2005, es va implantar el Programa d'Anticoncepció d'Urgència mitjançant la instrucció 03/2005, que preveia l'accés segur i gratuït a la píndola del dia després dins del sistema

Intergrup parlamentari dels
DSiR

Font: L'Associació de Drets
Sexuals i Reproductius

tant la creació de polítiques públiques específiques en aquest àmbit. La seva feina va permetre posar al centre del debat polític temàtiques essencials per a la igualtat i la salut de les dones, assegurant així una transformació política que reconegués i protegís aquests drets en l'àmbit institucional.

D'altra banda, aquests anys van ser significatius pel **moviment LGTBIQ+**, que van assolir dos avenços legals que constituïen fins aleshores una discriminació jurídica que calia eliminar: **el dret al matrimoni homosexual** (aprovat l'any 2004) i **el dret a l'adopció per a les famílies monoparentals** (aprovat l'any 2005). Tot i que els canvis legislatius que s'aconsegueixen presenten una desigualtat estructural en la seva mesura legal perquè l'adopció en parelles del mateix sexe només era permesa sota la llei si estaven casades, un requisit que no es demanava a les parelles heterosexuales.

L'any 2005, el Govern de la Generalitat crea el **Programa per al col·lectiu gai, lesbiana i transsexual (GLT)** amb l'objectiu de treballar per la

plena normalitat i visibilitat del col·lectiu. I el 2007 es crea el **Consell Nacional de lesbianes, gais i homes i dones bisexuals i transsexuals (LGBT)**. S'estableix així un marc de participació ciutadana format per totes les entitats catalanes que treballen pels drets LGBT i que serà l'eina fonamental del Govern per interlocutar amb la societat civil. D'aquesta manera, comencen a tenir presència en l'agenda política, després d'una lluita constant i organitzada pel col·lectiu.

Continuant en l'àmbit legislatiu, arriben aquests anys dues lleis, una estatal² i una autonòmica³, que contribueixen a erradicar les violències masclistes, generant **un canvi de paradigma i donant visibilitat** a aquesta qüestió. Van significar un avanç decisiu en la **lluita contra la violència masclista** a la vegueria de Barcelona, transformant les polítiques públiques i les percepcions socials sobre aquesta problemàtica. Aquestes lleis no només van establir les bases per a una resposta més efectiva davant la violència masclista, sinó que també van donar visibilitat a tot allò que havia estat silenciada anterior-

---

² Ley orgánica 1/2004, medidas de protección integral contra la violencia de género.

³ Llei 5/2008, el dret de les dones a erradicar la violència masclista

NOTA DE PRENSA

BARCELONA

LA XARXA DE DONES PER LA SALUT ES MANIFESTA EN CONTRA DE LES DETENCIONS QUE HI HA HAGUT A LES CLÍNQUES ON ES REALITZAVEN AVORTAMENTS

Nota de premsa de Xarxa de Dones per la Salut davant les detencions a les clíniques d'avortament

Font: Xarxa de Dones per la Salut

ment, contribuint a l'empoderament de les dones a detectar i no normalitzar accions i conductes que havien estat normalitzades fins llavors.

Aquest canvi de paradigma no hauria estat possible sense la defensa constant del moviment feminista i els seus esforços per crear recursos i accions específiques contra la violència masclista. Per això, el 2003 es va inaugurar el **Centre d'Informació i Recursos per a les Dones (CIRD)** a Barcelona, amb l'objectiu de proporcionar informació, assessorament i suport a les dones de la ciutat. El CIRD va néixer com una resposta necessària a les demandes feministes i es va convertir en un espai essencial per al suport,

l'empoderament i la lluita contra les violències masclistes a la vegueria de Barcelona, a més de ser un punt de referència per a dones en situació de vulnerabilitat i un lloc de trobada per a grups feministes i organitzacions que treballaven pels drets de les dones.

En definitiva, el moviment feminista a la vegueria de Barcelona va jugar un paper clau en la defensa dels drets sexuals, reproductius i LGTBIQ+ durant un període marcat per atacs, judicis i persecucions. Gràcies a la seva mobilització constant, es van aconseguir avenços significatius, tant a nivell legal com en l'accés a serveis essencials, contribuint a una transformació de la societat i a la consolidació de drets fonamentals que encara avui continuen sent objecte de lluita i reivindicació.

ELABORAT PER L'ASSOCIACIÓ DE DRETS SEXUALS I REPRODUCTIUS EN EL MARC DEL PROJECTE
GENEALOGIA FEMINISTA DELS DRETS SEXUALS I REPRODUCTIUS.

Recerca i elaboració **Laia Moreno Fernández** / Gràfica i il·lustracions **Mercè M. Tarrés** / Coordinació **Sílvia Aldavert**

L'Associació

✉ contacte@lassociacio.org

☎ 933 055 322

🌐 <https://lassociacio.org/>

📱 @lassociacio   📺 @lassociaciotsr

AMB EL SUPORT DE

